

‘Wensen rond levenseinde bij kerstdiner bespreken hoeft niet’

BIJEENKOMSTEN

Het onderwerp ‘waar wil ik overlijden’ moet uit de taboesfeer vinden huisartsen in Midden-Limburg.

©

Getty Images/De Limburger

Jan Hensels

Veel mensen hebben zaken als ‘wil ik wel of niet gereanimeerd worden’ of ‘waar wil ik overlijden’ niet geregeld. Ze vinden het moeilijk erover te praten. Met informatiebijeenkomsten proberen huisartsen in Midden-Limburg het onderwerp uit de taboesfeer te halen.

Roggel/Beegden - Een zeventiger met COPD heeft zelf altijd alles geregeld, maar nooit wensen kenbaar gemaakt over zijn laatste levensfase. Zijn partner is overleden. Hij heeft door zijn ziekte veel last van benauwdheid en kan niet meer uit bed komen. Het gesprek aangaan over zijn laatste wensen kan niet meer. Na een ziekenhuisopname overlijdt hij aldaar. In een eerdere fase had hij nog kunnen vastleggen of hij thuis of in het ziekenhuis wilde overlijden.

Bespreekbaar

Een willekeurig voorbeeld uit een recente, door zeker honderd ouderen bezochte, bijeenkomst in Roggel over levenseindewensen. „Hiermee willen we het onderwerp bespreekbaar maken en uit de taboesfeer halen”, zegt Suzanne Hundscheid, huisarts in Roggel. Zij werkte bij die sessie samen met het Netwerk Palliatieve Zorg Midden-Limburg, het Centrum voor Levensvragen, De Zorggroep, Proteion, Wensambulance, Franciscus Hospice Weert, Naoverzorgpunt in Roggel en de plaatselijke Seniorenvereniging.

Er zijn ouderen die klaar zijn met het leven. Die houden dat voor zich om hun kinderen er niet mee te belasten.

Suzanne Hundscheid, huisarts

„Wat goed dat u dit doet, kreeg ik na afloop terug uit de zaal. Maar ik vertelde dat ik dit ook doe uit een stuk eigenbelang. Wat mensen hierover zelf kunnen opzoeken, bespreken of regelen hoeft dan niet in de spreekkamer van de huisarts aan bod te komen. Een voorbeeld: soms geven notarissen aan dat mensen jaarlijks bij de huisarts het levenstestament moet laten checken, maar dat hoeft helemaal niet. Daardoor ontstaat meer tijd voor andere zaken”, zegt Hundscheid.

De huisarts stelt vast dat het taboe rond levenseindewensen nog erg groot is. Mensen praten er vaak liever niet over. „Er zijn ouderen die klaar zijn met het leven. Maar die houden dat voor zich om hun kinderen er niet mee te belasten.” Daarnaast bestaan er misverstanden en is er onwetendheid. „Lang niet iedereen weet precies wat reanimatie inhoudt.” Ook angsten spelen een rol. „Denk dan bijvoorbeeld aan de vrees voor dementie en de angst om de vertrouwde omgeving te moeten verlaten voor een verpleeghuis.”

„We gaan allemaal een keer dood. Tegen die achtergrond is het goed dat mensen tijdig levenseindewensen bespreekbaar maken en zo nodig vastleggen”, stelt Désirée Meertens, coördinator van het Netwerk Palliatieve Zorg Midden-Limburg en Centrum voor Levensvragen.

Kaartspel

Komend jaar volgen er dan ook meer bijeenkomsten over dit thema, zoals in meerdere stadsdelen van Roermond. Met die initiatieven haakt het netwerk aan

bij de landelijke campagne 'Leven tot het laatst', eveneens bedoeld om het onderwerp beter bespreekbaar te maken.

„Het is geen onderwerp voor bij het kerstdiner, maar dat hoeft ook niet. Wel is het goed om zaken op een ander moment te bespreken en te regelen. Anders moet het tijdens ziekte of in een crisissituatie en dan bestaat de kans dat anderen de keuze voor jou maken. Ook kan het een hoop gedoe voorkomen. Onduidelijkheid over of een ouder wel of niet wil overlijden in het ziekenhuis kan leiden tot ruzies tussen kinderen”, zegt Meertens.

Het gaat bij levenseindewensen, volgens coördinator Meertens, niet alleen om de dood. „Het gaat ook om de kwaliteit van leven in de laatste levensfase. De vragen die aan bod kunnen komen, zijn dan ook breed. Bijvoorbeeld met wie wil iemand zijn dagen nog doorbrengen?”

Geprobeerd wordt om het thema tijdens bijeenkomsten in de regio op een laagdrempelige manier bespreekbaar te maken. „Daarvoor gebruiken we een kaartspel dat met stellingen en vragen mensen aanzet tot nadenken en praten”, vertelt Meertens. Stellingen als 'ik wil altijd gereanimeerd worden, ook als ik daarna misschien niet meer kan praten. Eens of oneens?' en 'ik praat makkelijk over de dood of praten over de dood vind ik erg lastig'.